

Kismácséd téglatemploma

2013 február 04. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejt?zköd? Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

Miután a Duna kiér a Bécsi-medencéb?l, folyása lassul, sodróereje gyengül. Medre a pozsonyi várhegynél összesz?kül, a koronázóvárost elhagyván háromfelé ágazik a folyó vize. Az Öreg-Duna ?sid?k óta természetes határként osztja kétfelé a kontinens legnagyobb folyami szigetét: délen a Mosoni-Duna határolta Szigetközre, északon a Kis-Duna szegte Csallóközre. Ezt a szerepét 1992 októbere – a f?ág er?szakos elterelése és gátak közé szorítása – után sem veszítette el.
A folyam leghosszabb mellékága, a Kis-Duna Pozsonytól keletre, Vereknyénél kezdi meg 135 kilométeren át kanyargó útját, majd – Gútánál a Vággal egyesülve – Komáromnál visszaérkezik a Dunába. Csak ez a keskeny, alig ötven méter széles Duna-ág választja el a Szlovákiához tartozó Csallóközt a t?le északra elterül?, szintén sík terület?l, a Mátyusföldt?l. E történelmi nev? vidék, felerészben most is magyar népességével, földrajzilag és kulturálisan szervesen egybetartozik a Kisalfölddel. Középkori építészeti emlékei is ezt bizonyítják.

Diószegt?l (Sládkovicovo) két kilométerre északra, a Pozsonyból Nyitra felé vezet? gyorsforgalmi út mentén található Kismácséd. Szlovák neve Malá Maca, hatszáz lakosának pontosan kétharmada magyar.

A ma több kis falurészb?l és utcaközb?l álló parkos-ligetes település neve el?ször 1326-ban t?nik fel okiratban, Mached formában, Kis- el?névvel II. Lajos király 1518. évi adománylevelét?l fogva szerepel birtokleírásokban. (Nagymácséd t?le öt kilométerre északra található.) Kevés írott forrás vonatkozik közvetlenül a középkori Kismácsédra, bizonyosan csak annyit tudhatunk, hogy a XI–XIII. században a pozsonyi királyi várispánság területéhez tartozott, északnyugati határában Árpád-házi uralkodóink által letelepített beseny? közösségek éltek. Az 1450-es években Gyékényesmácséd néven is emlegették a falut, akkor nemesi birtok volt, a XV. század végén házasság révén került a Pókateleki család kezére. Kés?bb a Czuczy, Erd?hegyi, Kapróczy, Galgóczy, Topolcsányi és más felvidéki famíliák voltak a földesurai, a XVIII. századtól az els? világháborúig az Esterházy grófok semptei uradalmához is tartoztak mácsédi birtokrészek.
A település délkeleti határában, szántóföld szélén található Kismácséd középkori temploma. Véd?szentje Antiochiai Szent Margit, IV. Béla király korának népszer? szentje, patrona regnije.

Középkori dedikációi B?s, Bucsány, Sámot, Lamacs, Ciffer és Vágsellye templomairól is fennmaradtak a környéken (újabb ismertet?kben tévesen szerepel Kismácséd Szent János-patrocíniuma). Írott források híján a templom falai, építészeti részletei vallanak múltjáról. Téglány alaprajzú hajójának keleti oldalához négyzetes szentély kapcsolódik, egyszer? félkördiadalívvel.
Az egész épület téglából készült a XIII. században. Déli oldalán láthatók a nemrég feltárt román stílusú ablaknyílások, a téglafal nyugati oldalán is folytatódik a farkasfogdíszítés, ami – a nyugati bejárattal együtt – azt bizonyítja, hogy a templom eredetileg torony nélküli volt. A szentélyt dongaboltozat, a hajót kétszakaszos álkeresztboltozat fedi – ez utóbbi, valamint a barokk sekrestye az 1600-as évekb?l származik. A vaskos, l?réses falú, zömök nyugati torony gótikus formát és arányokat mutat. A templom XV. századi átalakításakor emelhették, ekkor készült k?keretes, vállköves kapuja, vélhet?en egy id?ben a déli oldal csúcsíves ablakpárjával és egy új,

gótikus hajóboltozattal. Négy fiatornyos, hegyes gúlasisakja a Kisalföldre jellemz? tájkép „tartozéka”. Nagyobb renoválásokra 1729-ben és 1880-ban került sor, a most is tartó régészeti feltárás 2009-ben kezd?dött. A szentély kicsiny, k?b?l faragott keresztel?medencéje a román korból, a vékony lábakon nyugvó orgonakarzat 1909-b?l származik.
Kismácséd 1938-ban – az els? bécsi döntéssel – visszakerült Magyarországhoz. Ekkor 830 lakosa volt, valamennyien magyarok. 1947-ben 53 magyar családot átzsuppoltak a határon, a helyükbe hatvan tót famíliát telepítettek át Pitvarosról. 2002-ben a magyarok és a szlovákok egységesen megszavazták falujuk elválását Diószegt?l.

mno.hu - Ludwig Emil

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ

Ajánló